

Vergaderjaar 2013–2014

33 744

Fusie Agentschap NL en Dienst Regelingen

Nr. 3

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 17 december 2013

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte om enige nadere vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister en de Staatssecretaris van Economische Zaken van 19 september 2013 inzake de instelling van een nieuw agentschap middels een fusie tussen Agentschap NL en Dienst Regelingen (Kamerstuk 33 744, nr. 1).

De op 10 december 2013 toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de Minister en de Staatssecretaris van Economische Zaken bij brief van 16 december 2013 toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de vaste commissie,
Hamer

De adjunct-griffier van de vaste commissie,
Van de Wiel

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Vragen van de leden van de VVD-fractie	2
Vragen van de leden van de SP-fractie	2
Vragen van de leden van de CDA-fractie	3
II Antwoord / Reactie van de bewindspersonen	3

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben tijdens het eerste schriftelijk overleg een reeks van vragen gesteld over de voorgenomen fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen (Kamerstuk 33 744, nr. 2). Wat deze leden betreft was een aanvullende schriftelijk overleg niet nodig geweest. Zij achten de beantwoording op de gestelde vragen dan ook afdoende. De leden van de VVD-fractie hebben slechts nog een aantal vragen ten aanzien van de lessen die getrokken zijn uit de fusie van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Op 20 november jl. heeft de Algemene Rekenkamer een rapport gepresenteerd over de fusie van de NVWA (Kamerstuk 26 991, nr. 386). De uitkomsten van dit rapport waren vernietigend. De fusie van drie inspectiediensten tot de NVWA heeft niet de besparing opgeleverd die was beoogd. In plaats van geld te hebben bespaard, kostte de nieuwe dienst vorig jaar ruim twintig miljoen euro meer dan in 2007 terwijl werd gerekend op een besparing van vijftig miljoen euro. Daarnaast zijn de voor- en nadelen van de fusie van de NVWA, de Algemene Inspectiedienst en de Plantenziektkundige Dienst vooraf niet gedegen geanalyseerd. Onvoorziene risico's werden niet goed ingecalculeerd. De Algemene Rekenkamer adviseert dat in toekomstige gevallen er van tevoren onafhankelijk onderzoek moet worden gedaan naar zowel potentiële voordelen als potentiële nadelen van fusies. De leden van de VVD-fractie zijn geschrokken van de uitkomsten van dit rapport en zij willen weten op welke manier de uitkomsten en aanbevelingen worden betrokken bij de fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen? Kunnen de bewindspersonen ook aangeven op welke wijze de knelpunten uit het plan van aanpak NVWA, dat de Kamer in december ontvangt, worden meegenomen? Kunnen de bewindspersonen toelichten wanneer de Kamer een reactie ontvangt van het kabinet ten aanzien van het rapport van de Rekenkamer? Zijn zij bereid dit te sturen voor het algemeen overleg dat op 23 januari 2014 plaatsvindt? Zo nee, waarom niet?

Vragen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden van de Minister en de Staatssecretaris van Economische Zaken op de gestelde vragen in het schriftelijk overleg over de Fusie Agentschap NL en Dienst Regelingen. Sindsdien is echter het rapport van de Algemene Rekenkamer gepubliceerd met daarin zware kritiek op het fusieproces van de NVWA. Graag horen de leden van de SP-fractie hoe de bewindspersonen de conclusies en aanbevelingen van het rapport meeneemt bij het fusietraject van de Dienst Regelingen (DR) en Agentschap NL. Deze leden vragen de bewindspersoon punt voor punt door de aanbevelingen in het rapport heen te gaan en uit de doeken te doen hoe en waarom het bij de voorliggende fusie beter zal gaan. Daarbij vragen de leden van de

SP-fractie uitgebreid in te gaan op de financiële onderbouwing van de beoogde besparingen van de fusie (de zogenoemde business case) de doorrekening hiervan, en de weerslag hiervan op kwantiteit en kwaliteit van taken.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden en de reactie van de Minister en de Staatssecretaris van Economische Zaken op de vragen van de Kamer inzake de fusie van Dienst Regelingen en Agentschap NL.

De leden van de CDA-fractie vinden het van groot belang om zo concreet mogelijk geïnformeerd te worden over deze voordelen en ook over mogelijke nadelen van de fusie van DR en Agentschap NL. De leden van de CDA-fractie hebben nog vragen mede naar aanleiding van het rapport van de Algemene Rekenkamer «Toezicht bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit na de fusie».

In de brief van 19 september 2013 (Kamerstuk 33 744, nr. 1) wordt naar voren gebracht dat de fusie zal leiden tot een kleiner apparaat en een efficiëntere bedrijfsvoering door vermindering van taken en bundeling van processen. In de antwoorden op de vragen van de leden van de VVD-fractie wordt gesteld dat nieuwe werkwijzen besparingen bogen op de volgende punten: bundelen van activiteiten ten aanzien van gegevens van de klant en klantcontact, het uniformeren van processen en gezamenlijke huisvesting en het stroomlijnen van werkdruk door openstellingen van regelingen op elkaar af te stemmen. De leden van de CDA-fractie vragen de bewindspersonen om de verwachte besparing op deze drie punten te kwantificeren en om te concretiseren op welke termijn deze verwachte besparing gerealiseerd worden. Hoeveel bedraagt de besparing op deze punten op de korte en lange termijn? Wordt in de berekening van de verwachte besparing ten aanzien van huisvesting rekening gehouden met verschillende scenario's ten aanzien van vastgoedprijzen? Is er onderzoek naar de fusie gedaan? Is bij dit onderzoek een onafhankelijke partij betrokken? Zo ja, kan de Kamer inzage krijgen in dit onderzoek? Indien er geen onderzoek is gedaan, waarom niet? In hoeverre draagt de beoogde besparing van de fusie van Dienst Regelingen en Agentschap NL bij aan het realiseren van de taakstelling van de nieuwe Rijksdienst voor Ondernemend Nederland?

In de voorgangsrapportage over de toekomst Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (Kamerstuk 32 615, nr. 15) wordt de Kamer geïnformeerd dat de gemeenschappelijke medebewindsorganisatie van de productschappen ondergebracht wordt bij Dienst Regelingen. De leden van de CDA-fractie vragen de bewindspersonen om toe te lichten of de integratie van de medewerkers van de op te heffen Publieke Bedrijfsorganen wordt betrokken in de fusie van DR en Agentschap NL.

II Antwoord / Reactie van de bewindspersonen

Vragen van de leden van de VVD-fractie

Op 20 november jl. heeft de Algemene Rekenkamer een rapport gepresenteerd over de fusie van de NVWA (Kamerstuk 26 991, nr. 386). De leden van de VVD-fractie zijn geschrokken van de uitkomsten van dit rapport en zij willen weten op welke manier de uitkomsten en aanbevelingen worden betrokken bij de fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen? Kunnen de bewindspersonen ook aangeven op welke wijze de knelpunten uit het plan van aanpak NVWA, dat de Kamer in december ontvangt, worden meegenomen? Kunnen de bewindspersonen toelichten wanneer

de Kamer een reactie ontvangt van het kabinet ten aanzien van het rapport van de Rekenkamer? Zijn zij bereid dit te sturen voor het algemeen overleg dat op 23 januari 2014 plaatsvindt? Zo nee, waarom niet?

Voor een reactie op het rapport «Toezicht bij de NVWA na de fusie» verwijzen wij u naar de bestuurlijke reactie die is opgenomen in hoofdstuk 6 van het rapport. De aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer worden meegenomen in het samen met de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op te stellen plan van aanpak voor de NVWA. Toegezegd is het plan van aanpak voor het kerstreces te sturen.

De fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen is een gevolg van een aantal ontwikkelingen die plaats hebben gevonden zoals de samenvoeging van het voormalig Ministerie van Economische Zaken (waartoe Agentschap NL behoorde) en het voormalig Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (waartoe Dienst Regelingen behoorde) en Project 11 (clustering back-office subsidies) van het Uitvoeringsprogramma Compacte Rijksdienst. De fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen en de fusie van de NVWA hebben een andere achtergrond.

Onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Compacte Rijksdienst is de rijksbrede bundeling van uitvoeringsdiensten. In de Hervormingsagenda wordt deze lijn verder doorgetrokken: naast een intensivering en uitbreiding van de rijksbrede aanpak van de bedrijfsvoering wordt ook de rijksbrede aanpak van het beleid, de uitvoering en het toezicht geïntensiveerd. De rijksbrede bundeling van uitvoeringsdiensten biedt besparingsmogelijkheden op het gebied van sterke vereenvoudiging en standaardisering van processen en samenvoeging van diensten. Als gevolg van standaardisering zijn uitvoeringsdiensten ook sneller in staat om op nieuwe regelingen in te spelen. Voor de middellange termijn biedt samenvoeging voordelen omdat de vereiste doorontwikkeling van ICT maar binnen één organisatie hoeft plaats te vinden.

In het Uitvoeringsprogramma Compacte Rijksdienst is bezien hoe een zinvolle procesmatige clustering van de subsidieprocessen kan worden gerealiseerd en organisatorisch kan worden vormgegeven. Hierbij is geconstateerd dat de primaire uitvoeringsprocessen van Agentschap NL en Dienst Regelingen voor de verstrekking van subsidies vergelijkbaar zijn. In het licht daarvan en om de flexibiliteit en slagvaardigheid van de uitvoeringsorganisatie te vergroten is bij de verdere uitwerking in 2012 besloten om de procesmatige clustering organisatorisch vorm te geven door een fusie. Voor de beoogde besparingen van Project 11 bestond een goede financiële onderbouwing, gemaakt in het kader van de «brede heroverwegingen». Er is daarna geen aanvullende business case meer opgesteld (Kamerstuk 33 605 VII, nr. 5).

Voor de fusie is, mede in het licht van de compacte rijksdienst en de onderbouwingen uit de brede heroverwegingen, een efficiencytaakstelling verwerkt in de EZ-begroting die oploopt naar 5% in 2015 op de uitvoeringskosten van Agentschap NL en Dienst Regelingen. Het gaat om een bedrag van ca € 13 mln. Deze omvang is van een andere, lagere, orde dan die bij de NVWA. De apparaattaakstelling vanuit het regeerakkoord Rutte I moet bij het nieuwe agentschap voor het grootste deel komen uit vermindering van taken (ombuigingen op subsidies voor innovatie en ondernemerschap) en niet uit efficiency zoals bij de NVWA. De forse krimp in het takenpakket is ook reden geweest om de procesmatige clustering van subsidies organisatorisch vorm te geven door een fusie.

Ter invulling van de efficiëncytaakstelling van 5% in het licht van de fusie zijn daarop vooruitlopend in 2012 en 2013 al maatregelen genomen en besparingen gerealiseerd door:

- Uniformering van subsidieregelingen conform Raamwerk voor uitvoering van subsidies;
- Een zakelijker aanpak in de beoordeling en controle;
- Procesoptimalisatie (bijvoorbeeld bundeling en uniformering van instrumenten);
- Uitbreiding van digitale dienstverlening.

Naast bovenstaande maatregelen wordt in het fusietraject van Agentschap NL en Dienst Regelingen aanvullend gewerkt aan nieuwe werkwijzen die besparingen beogen op de volgende punten:

- Bundelen van activiteiten ten aanzien van gegevens van de klant en van klantcontact, en van afhandeling van bezwaar en beroep;
- Het uniformeren van processen en gezamenlijke huisvesting;
- Het stroomlijnen van werkdruk door openstellingen van regelingen op elkaar af te stemmen;
- Gezamenlijk doorontwikkelen van digitale dienstverlening;
- Bundeling van stafafdelingen.

Op basis van de geschetste ontwikkelingen en achtergronden zijn de voordelen van de fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen realistisch ingeschat.

Vragen van de leden van de SP-fractie

Graag horen de leden van de SP-fractie hoe de bewindspersonen de conclusies en aanbevelingen van het rapport van de Algemene Rekenkamer meenemen bij het fusietraject van de Dienst Regelingen (DR) en Agentschap NL. Deze leden vragen de bewindspersoon punt voor punt door de aanbevelingen in het rapport heen te gaan en uit de doeken te doen hoe en waarom het bij de voorliggende fusie beter zal gaan. Daarbij vragen de leden van de SP-fractie uitgebreid in te gaan op de financiële onderbouwing van de beoogde besparingen van de fusie (de zogenoemde business case) de doorrekening hiervan, en de weerslag hiervan op kwantiteit en kwaliteit van taken.

In de reactie op de vragen van de leden van de VVD-fractie zijn wij ingegaan op de hoofdconclusie van de Algemene Rekenkamer en de toepasselijkheid daarvan op de fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen. Onderstaand gaan wij punt voor punt in op de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer.

Aanbevelingen:

1. Zie er in toekomstige gevallen op toe dat van tevoren zowel potentiële voordelen als nadelen van fusies, en ontwikkeling daarvan op korte en langere termijn, worden onderzocht.

Wij verwijzen u hiervoor naar onze reactie op de vragen van de leden van de VVD-fractie.

2. Zie erop toe dat in precieze, toetsbare bewoordingen wordt vastgelegd welke voordelen concreet worden beoogd en dat wordt onderbouwd hoe en wanneer deze voordelen kunnen worden bereikt.

Wat betreft de realisatie van de verwachte voordelen en de haalbaarheid van de beoogde besparing van de taakstellingen verwijzen wij u naar onze antwoorden op de vragen van de leden van de VVD-fractie.

3. Geef steun aan de plannen binnen de NVWA voor een analyse van de maatschappelijke risico's op de werkgebieden, de daarmee verbonden

taken en de daarvoor benodigde menskracht. Zorg voor een duidelijke verantwoording tegenover Tweede Kamer en burgers over welke risico's worden ingeperkt en welke niet.

Dit betreft een specifieke aanbeveling voor de NVWA en is derhalve niet van toepassing op de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

4. Maak onderzoek naar effecten van toezichtsmethoden op naleefgedrag expliciet tot onderdeel van takenpakket NVWA.

Dit betreft een specifieke aanbeveling voor de NVWA en is derhalve niet van toepassing op de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

5. Neem besluiten over verdere ontwikkeling van takenpakket en budget NVWA in samenhang met een analyse van risico's, taken en benodigde menskracht.

Dit betreft een specifieke aanbeveling voor de NVWA en is derhalve niet van toepassing op de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

6. Calculeer op realistische wijze in dat incidenten op werkerreinen NVWA steeds weer voorkomen en aanzienlijk beslag leggen op beschikbare capaciteit.

Dit betreft een specifieke aanbeveling voor de NVWA en is derhalve niet van toepassing op de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

7. Zorg voor een helder overzicht van organisatiebudget, taakstellingen en prijspeil waarin budget en taakstellingen zijn gesteld en monitor ontwikkeling tussentijds.

Het budget van de agentschappen is continu in beeld, zo ook voor Agentschap NL en Dienst Regelingen en daarmee het gefuseerde agentschap. Zoals aan de Kamer is toegezegd bij de behandeling van de EZ-begroting 2014, zal in toekomstige begrotingen de voorziene invulling van kortingen zo goed mogelijk worden toegelicht. Het verloop en de realisatie van de taakstellingen zullen binnen het departement goed gemonitord worden.

Hiervoor hebben wij aangegeven waarop de efficiencytaakstelling is gebaseerd en dat deze ca. € 13 mln bedraagt. Voor wat betreft de weerslag op de kwantiteit van taken is sprake van een apparaattaakstelling uit het Regeerakkoord Rutte I olopend naar ca € 67 mln in 2015, die wordt gerealiseerd door vermindering van taken (ombuigingen op subsidies voor innovatie en ondernemerschap). Deze krimp heeft mede aanleiding gegeven om de procesmatige clustering van subsidies organisatorisch vorm te geven door een fusie.

Voor het waarborgen van de kwaliteit is behoud en optimalisatie van kennis een belangrijk aspect van het agentschap. De inzet is om binnen de gegeven financiële kaders het bestaande vaste personeel zo veel mogelijk te behouden en zo min mogelijk personeel van positie te laten veranderen. Om de inzet van kennis te optimaliseren worden bovendien teams ingericht waar kennis op een specifiek terrein wordt gebundeld.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

In de antwoorden op de vragen van de leden van de VVD-fractie van 17 oktober jl. wordt gesteld dat nieuwe werkwijzen besparingen bogen op de volgende punten: bundelen van activiteiten ten aanzien van gegevens van de klant en klantcontact, het uniformeren van processen en gezamenlijke huisvesting en het stroomlijnen van werkdruk door openstellingen van regelingen op elkaar af te stemmen. De leden van de CDA Tweede Kamer fractie vragen de Minister en de Staatssecretaris om de verwachte besparing op deze drie punten te kwantificeren en om te concretiseren op

welke termijn deze verwachte besparing gerealiseerd worden. Hoeveel bedraagt de besparing op deze punten op de korte en lange termijn?

In onze antwoorden op de vragen van de leden van de VVD-fractie hebben wij aangegeven dat vooruitlopend op de fusie in 2012 en 2013 al een aantal efficiëncymaatregelen genomen zijn. In het kader van de efficiëncytaakstelling richting 2015 en verder wordt de inzet op de genomen maatregelen voortgezet en gewerkt aan nieuwe werkwijzen die besparingen beogen op de drie punten die zijn genoemd in de reactie op de vragen van de leden van de VVD-fractie van 17 oktober jl. Er is geen aparte uitsplitsing gemaakt van efficiëncytaakstelling naar deze drie punten. Zoals wij in onze reactie op vragen van de leden van de VVD-fractie hebben aangegeven is de omvang van efficiëncytaakstelling realistisch ingeschat.

Wordt in de berekening van de verwachte besparing ten aanzien van huisvesting rekening gehouden met verschillende scenario's ten aanzien van vastgoedprijzen?

De panden die worden gebruikt voor de huisvesting van Agentschap NL en Dienst Regelingen zijn niet in eigendom van deze organisaties, maar worden gehuurd van de Rijksgebouwendienst. Bij vertrek uit een pand kunnen de huurcontracten op relatief korte termijn worden opgezegd. Omdat de panden niet in eigendom zijn, is het niet nodig rekening te houden met verschillende scenario's ten aanzien van de vastgoedprijzen. De verwachte besparingen ten aanzien van huisvesting komen uit de afstoot van panden (opzeggen huur) en daarmee gemoede besparingen op facilitaire kosten. Bij de inschatting van besparingen wordt uitgegaan van de huidige huurvergoedingen.

Is er onderzoek naar de fusie gedaan? Is bij dit onderzoek een onafhankelijke partij betrokken? Zo ja, kan de Kamer inzage krijgen in dit onderzoek? Indien er geen onderzoek is gedaan, waarom niet?

Wij verwijzen u hiervoor naar onze reactie op de vragen van de VVD-fractie.

In hoeverre draagt de beoogde besparing van de fusie van Dienst Regelingen en Agentschap NL bij aan het realiseren van de taakstelling van de nieuwe Rijksdienst voor Ondernemend Nederland?

De beoogde besparing door de fusie draagt voor circa één zesde deel bij aan de totale taakstelling van de nieuwe Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

In de voortgangsrapportage over de toekomst Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (Kamerstuk 32 615, nr. 15) wordt de Kamer geïnformeerd dat de gemeenschappelijke medebewindsorganisatie van de productschappen ondergebracht wordt bij Dienst Regelingen. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister en de Staatssecretaris om toe te lichten of de integratie van de medewerkers van de op te heffen Publieke Bedrijfsorganen wordt betrokken in de fusie van DR en Agentschap NL.

De invaring van productschappen maakt geen onderdeel uit van het lopende fusietraject. Een afzonderlijke taskforce houdt zich hier mee bezig. Dit traject wordt naar verwachting in het eerste deel van 2014 afgerond.